SJU FÖRSLAG FÖR ETT EU SOM GÖR FÄRRE SAKER

April 2014

NÄRODLAD POLITIK

CENTERPARTIET

INLEDNING

Europa är demokratins och den moderna civilisationens vagga. Men det är också skådeplatsen för två världskrig och födelsen av tre totalitära ideologier: kommunism, fascism och nazism. EU är i grunden ett fantastiskt projekt. Det har bidragit till att varutransporter, inte soldater, korsar gränserna. Det har bundit samman länder, öppnat handelsvägar och skapat världens största ekonomi.

Men EU står inför en rad svåra utmaningar. Unionen har länge lidit av ett demokratiskt underskott. Medlemsländerna har tappat konkurrenskraft och ännu inte hämtat sig från de senaste årens svåra ekonomiska kris. EU är inte den ledande röst för frihet och välstånd som det europeiska samarbetet skulle kunna vara.

I stället för att koncentrera sina krafter på att lösa klimatutmaningen, bekämpa den gränsöverskridande brottsligheten och bidra till ökad ekonomisk tillväxt ägnar sig EU alltför ofta åt att detaljstyra sådant som medlemsländerna själva kan lösa.

Det är dags att EU börjar fokusera på rätt saker. Att man kraftsamlar för att lösa gränsöverskridande problem, men slutar detaljreglera människors vardag. Det är dags att EU:s politik blir mer närodlad.

I den här rapporten presenterar Centerpartiet sju punkter för ett EU som gör färre saker, men som gör dessa bättre. Det är sju konkreta steg på vägen för att skapa en mer närodlad union – ett EU där rätt beslut fattas på rätt plats.

Vi tycker att Europapolitiken diskuteras alldeles för sällan i Sverige. När nu Europavalrörelsen inleds vill vi ta chansen att berätta om det EU-samarbete som Centerpartiet vill ha, och som vi varje dag jobbar för att förverkliga – genom vårt arbete i olika EU-institutioner.

I rapporten tar vi därför upp vissa åtgärder som kräver beslut taget med enhällighet av medlemsstaterna, vissa som beslutas genom det ordinarie beslutsförfarandet och vissa som kan komma att avgöras i EU-domstolen.

För att skapa ett EU som gör färre saker, men som gör dessa bättre vill vi särskilt lyfta följande punkter där EU:s makt måste bli mindre.

- EU ska inte få egen beskattningsrätt
- Vi vill inte att EU försvårar för unga att få jobb genom att försvåra visstidsanställningar
- Regleringen av snus bör vara en nationell angelägenhet
- Nej till att införa moms för ideella föreningar
- Arbetstider ska i möjligaste mån bestämmas så nära arbetstagaren som möjligt
- Strejkrätt i Sverige ska vi själva besluta om – inte EU
- Minska regelkrånglet från EU

1. EU SKA INTE FÅ EGEN BESKATTNINGSRÄTT

I finanskrisens efterdyningar står det klart att det finns starka krafter som vill ta stora kliv för att föra EU i en mer centralistisk riktning. En riktning där mer makt flyttar till Bryssel snarare än att makt flyttas från Bryssel till medborgarna. I diskussionerna om EU-kommissionens färdplan för att uppnå en mer hållbar euro har det blivit tydligt att om förslagen blir verklighet kan resultaten mycket väl bli ett Europas förenta stater.[1]

En avgörande vattendelare i synen på EU:s fortsatta utveckling mot mer eller mindre centralism är den direkta beskattningsrätten. Det vill säga om EU ska få ta in skatt utöver de bidrag som enskilda medlemsländer ger och de egna medel som redan existerar.

Inför arbetet med långtidsbudgeten för åren 2014-2020 lade EU-kommissionen fram förslag om att EU ska få rätt att ta ut en skatt på flygresor, finansiella transaktioner och datatrafik.[2] Ett av dessa förslag, förslaget om skatt på finansiella transaktioner,[3] har vunnit gehör bland flera medlemsländer. I Sverige har både Socialdemokraterna och Miljöpartiet uttryckt sig positiva till förslaget.[4]

Från Centerpartiets sida vänder vi oss mot denna utveckling. Vi anser att EU byggs bäst underifrån och vill därför inte införa beskattningsrätt på EU-nivå.

Vi ser införandet av en EU-skatt som ett demokratiskt problem. Då uttag av skatter är ett betydande ingrepp i ekonomin och äganderätten krävs en känsla av samhörighet för att skatteuttag ska kunna göras på ett legitimt sätt. Med det avstånd som finns till den vanliga medborgaren är EU-byråkratin knappast mogen att hantera en direkt beskattningsrätt.

Skattebördan riskerar dessutom att bli dubbel för medborgarna. Även om anhängare till EU-skatt hävdar att den kommer att vara "skatteneutral" – det vill säga att det inte kommer att öka skattebördan för medborgarna – visar erfarenheten av införande av ytterligare beskattning på en politisk nivå att detta sällan åtföljs av en skattesänkning på en annan. Varje ny skatt - oavsett om det handlar om moms, skatt på flygtrafik eller skatter inom banksektorn - kommer i slutändan att betalas av vanliga människor och troligen även läggas ovanpå den skatt som redan idag betalas.

När väl en första skatt är införd skulle EU förmodligen gå vidare med fler. Det är tydligt att ambitionen att införa fler EU-skatter finns hos kommissionen. Ett principbeslut om en enskild

---

[1] European Commission COM(2012) 777 final/2, *COMMUNICATION FROM THE COMMISSION - A blueprint for a deep and genuine economic and monetary union - Launching a European Debate.*

[2] European Commission COM(2011) 510 final, 2011/0183 (CNS), *Proposal for a COUNCIL DECISION on the system of own resources of the European Union*

[3] COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Taxation of the Financial Sector, COM(2010) 549 final

[4] Se t.ex. http://www.svd.se/opinion/brannpunkt/fel-att-avfarda-eu-skatt-pa-transaktioner_6515646.svd , (http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5470098) http://www.mp.se/om/partiprogram/ekonomin, http://www.europaportalen.se/2014/03/miljopartiet-oppnar-eu-skatt

skatt kommer med tiden därför att utvidgas till allt fler skatter och ett allt större skatteuttag. Vi kommer då att se hur medlemsstaternas, och därmed medborgarnas, inflytande över både EU:s intäkts- och utgiftssida minskar i samma takt som fler EU-skatter införs. Det här är en utveckling som Centerpartiet säger nej till.

2. VI VILL INTE ATT EU FÖRSVÅRAR FÖR UNGA ATT FÅ JOBB GENOM ATT FÖRSVÅRA VISSTIDSANSTÄLLNINGAR

EU-kommissionen inledde våren 2010 ett arbete för att utreda om den svenska lagstiftningen med visstidsanställningar följer EU:s direktiv om visstidsarbete. Efter ett flertal vändor med skriftväxling mellan kommissionen och regeringen skickade kommissionen under våren 2014 ett nytt så kallat motiverat yttrande till regeringen om hur de ser på vår lagstiftning i relation till direktivet.[5]

Det vore mycket olyckligt, i en tid av ekonomisk kris och betydande utmaningar för svensk arbetsmarknad, att begränsa en av de möjligheter till flexibilitet som existerar på den svenska arbetsmarknaden. Just flexibiliteten på arbetsmarknaden är dessutom någonting som EU-kommissionen själva ofta lyfter fram som viktigt. För samtidig som kommissionen driver en process mot Sverige att begränsa flexibiliteten uppmanar man flera andra medlemsländer, däribland Sverige, att skapa en mer flexibel arbetsmarknad. För att motverka ungdomsarbetslösheten rekommenderar kommissionen Sverige att bland annat öka flexibiliteten i lönebildningen och göra en översyn av lagstiftningen gällande anställningsskydd.

En av våra främsta utmaningar på den svenska arbetsmarknaden är att den är tudelad. För de som redan är etablerade på arbetsmarknaden är arbetslösheten låg, men för unga, utlandsfödda, personer med funktionsnedsättning och personer utan gymnasieexamen är verkligheten en annan.

Bland unga är visstidsanställningar särskilt vanligt förekommande. Det är naturligt eftersom det är vanligare med provanställningar bland unga och många av dem jobbar extra medan de studerar eller under skollov. För många unga fungerar visstidsanställningar som en språngbräda in på arbetsmarknaden. Under ett år går nära 100 000 personer i åldersgruppen 15 – 24 år från en visstidsanställning till en tillsvidareanställning.[6]

För ungdomar är det av stor betydelse att snabbt få jobb. De som inte får arbete snabbt efter sina studier får svårare att etablera sig på arbetsmarknaden och en tidig arbetslöshet följer många gånger individen långt upp i åldrarna, men även på arbetsmarknaden som helhet är just visstidsanställningarna viktiga. Socialdemokraterna har tydliggjort att de vill skärpa regelverken för visstidsanställningar.[7] Något som skulle påverka många unga och arbetslösas möjligheter att få ett första jobb. Av de cirka 100 000 personer som går från arbetslöshet till sysselsättning varje

---

[5] Yttrandet lyder: *motiverat yttrande till Sverige i enlighet med artikel 258 i FEUF till följd av underlåtelse att överföra klausul 5v i ramavtalet i bilagan till direktiv 199/70/EG om ramavtalet om visstidsarbete.* Överträdelseärende nummer 2007/4835.

[6] Karlsson, Patrik, Svenskt Näringsliv, *Stabil andel visstidsanställda på växande arbetsmarknad,* mars 2014,

[7] Se t.ex. http://www.socialdemokraterna.se/Var-politik/Var-politik-A-till-O/Arbetsratt/ och Sveriges Riksdag interpellation 2013/14:156

kvartal får åtta av tio en visstidsanställning. Bara två av tio går direkt till en tillsvidareanställning.[8]

Alla jobb behövs och är viktiga. Vi är beredda att ta strid för alla jobb. Vårt främsta mål är att alla som kan och vill jobba ska ha ett jobb. Vi måste få ett slut på den tudelade arbetsmarknaden och det måste finnas en möjlighet för företag att anställa medarbetare på tidsbegränsade anställningar som ett komplement när företagens anpassningsbarhet är avgörande för att behålla konkurrenskraften. Många företag har helt enkelt inte möjlighet att tillsvidareanställa. Det är särskilt fallet i branscher med stora säsongsvariationer i sin verksamhet.

Vi ska därför se till att möjligheten till jobb för alla de ungdomar som får sin första fot in på arbetsmarknaden via en visstidsanställning finns kvar. När Socialdemokraterna tror att en ny arbetsmarknadsmyndighet i Bryssel ska lösa arbetslösheten, är Centerpartiet i handling beredda att ta strid, i domstol eller genom att förändra visstidsdirektivet, för att EU inte ska förstöra möjligheten för våra ungdomar att få in en fot på arbetsmarknaden.

3. REGLERINGEN AV SNUS BÖR VARA EN NATIONELL ANGELÄGENHET

För att det tobaksförebyggande arbetet inom EU ska bli effektivare och fler liv ska kunna räddas finns det så kallade tobaksproduktdirektivet med EU-gemensamma regler. Enligt dessa regler är snus förbjudet i EU, men Sverige förhandlade sig till ett permanent undantag i sitt anslutningsavtal med EU. Undantaget innebär att det är tillåtet att tillverka och sälja snus i Sverige. Men det är inte tillåtet att exportera snus till andra EU-länder.

När EU-kommissionen efter flera års förberedelser föreslog en skärpning av det befintliga tobaksproduktdirektivet från 2001 innehöll det regler som skulle hota det svenska snusets existens. Förslaget innehöll förstärkta och delvis nya regler om hur tobaksprodukter får utformas, marknadsföras och säljas. Det innehöll också förslag om att förbjuda en lång rad smaktillsatser som finns i stort sett i allt svenskt snus. Detta trots att direktivet bör omfatta de tobaksprodukter som säljs fritt på den gemensamma europeiska marknaden, vilket inte är fallet med det svenska snuset. Skulle förslaget ha röstats igenom hade det kunnat innebära slutet för det svenska snuset. Detta trots att Sverige alltså har ett permanent undantag från förbudet om snus.

Förslaget blev till slut nedröstat, och ett nytt förslag lades fram. I artikel 12 i det nya förslaget, som handlar om produktpresentation, finns ett förbud mot alla former av information som ”syftar på smak, lukt, eventuella smakämnen eller andra tillsatser”. En formulering som återigen skulle äventyra vårt svenska snus. Den 26 februari i år antogs det nya tobaksdirektivet av Europaparlamentet[9] och den 14 mars antogs det av ministerrådet och är således slutgiltigt beslutat. Tack vare att Centerpartiet, tillsammans med andra svenska partier, jobbat hårt blev det svenska snuset undantaget från det nya direktivet.

Genom enträget arbete lyckades vi alltså stå emot EU:s klåfingriga detaljstyrning. För oss är det en självklarhet att regler kring vårt svenska snus är vår nationella angelägenhet, eftersom vi inte

[8] Svenskt Näringsliv, *Ett steg in – anställningsformer och flöden på arbetsmarknaden,* 2012-10-22
[9] http://ec.europa.eu/health/tobacco/policy/index_sv.htm

får sälja det i övriga EU. Först efter en hård fajt ligger ansvaret för en begränsning av smakämnen i snus hos Sveriges regering och riksdag.

Centerpartiet anser att makten ska ligga så nära de personer som berörs, därför är det direkt olämpligt att EU ska blanda sig i beslut om en produkt som Sverige har undantag från. Det här är en fråga som Sverige kan och bör hantera själva. Vi anser att då svenskt snus bara får säljas i Sverige är det också rimligt att Sveriges regering och riksdag bestämmer om regelverket kring snuset.

4. NEJ TILL ATT INFÖRA MOMS FÖR IDEELLA FÖRENINGAR

Sverige och Europa behöver ett starkt civilsamhälle med ett levande föreningsliv. Idrottsklubbar, studieförbund, bygdegårdar och andra lokala föreningar fyller en viktig funktion i många människors vardag. Det här engagemanget skulle EU-kommissionen försvåra med sitt förslag att momsbelägga ideella föreningar.

2011 utsågs av EU-kommissionen till det Europeiska Frivilligåret. Syftet var att lyfta betydelsen av ideellt arbete runt om i unionen. Märkligt nog var det samma år som kommissionen aktivt drev frågan om att införa moms för alla organisationer som har en omsättning på över en miljon kronor per år.

Förslagen om förändringarna i momsreglerna var att de skulle bli modernare och mer enhetliga. Huvuddragen handlade om effektivisering, att underlätta för företag och bekämpa bedrägerier. EU:s nuvarande momsdirektiv innehåller vissa undantag för icke vinstdrivande verksamheter, vilket innebär att exempelvis svenska ideella föreningar har varit momsbefriade. EU-kommissionen anser att Sveriges praxis att momsbefria större delen av det ideella föreningslivet är för generöst och långtgående. Med motiveringen att undantaget strider mot EU:s mervärdesskattedirektiv vill kommissionen att Sverige och flera andra länder ska bli av med undantagen.

Det här förslaget vore förödande för lokala eldsjälar och svenskt föreningsliv i stort. Förslaget går emot Centerpartiets utgångspunkt att den lokala kraften och engagemanget är själva navet i vårt samhällsliv och en grundförutsättning för vår demokrati. Lyckligtvis har både regeringen och riksdagen sagt nej till kommissionens förslag, och Europaparlamentet har med en mycket bred majoritet kritiserat förslaget. Frågan har sedan dess varit vilande, men när kommissionen återkommer i ärendet kommer Centerpartiet att fortsätta ta striden för det svenska föreningslivet och arbeta motförslag som momsbelägger deras verksamhet.

5. ARBETSTIDER SKA I MÖJLIGASTE MÅN BESTÄMMAS SÅ NÄRA ARBETSTAGAREN SOM MÖJLIGT

Sedan 1993 finns ett direktiv om gemensamma regler för arbetstiden i EU:s medlemsländer. Direktivet reglerar bland annat minimitider för dygnsvila, veckovila, semester och innehåller även bestämmelser om raster och veckoarbetstid. För sektorer som vägtransporter, arbete till sjöss och civil luftfart finns särskilda bestämmelser.[10]

[10] http://europa.eu/legislation_summaries/employment_and_social_policy/employment_rights_and_work_organisation/c10418_sv.htm

Precis som i andra gränsöverskridande frågor som miljö- och klimat, mänskliga rättigheter och kampen mot internationell brottslighet är det viktigt att EU kraftsamlar och har gemensamma regler. När holländska lastbilschaufförer levererar varor i Tyskland eller svenska busschaufförer kör turister i Italien är det givetvis angeläget att de har samma arbetstidsregler att förhålla sig till i hela EU.

Däremot anser vi inte att EU ska lägga sig i vilka arbetstidsregler som ska gälla för lanthandlaren i Krokom, för grundskolan i Bjuv eller för läkaren i Nacka.

År 2004 föreslog EU-kommissionen en ändring av arbetstidsdirektivet. I fem år försökte man nå en uppgörelse om nödvändiga förändringar, utan resultat. I april 2009 drog därför ministerrådet och parlamentet slutsatsen att de inte kunde enas om ett förslag, trots två behandlingar och ett förlikningsförfarande.[11]

Det här är mycket känsliga frågor som har stor betydelse för jobben inom både privat näringsliv och offentlig verksamhet. För Centerpartiet är det viktigt att vår arbetstidslagstiftning även fortsättningsvis ger parterna möjlighet att skräddarsy lösningar. EU ska ha gemensamma arbetstidsregler där det är befogat, i de fall arbetstagare rör sig över gränserna, men utgångspunkten måste vara att arbetstiderna ska bestämmas så nära arbetsgivare och arbetstagare som möjligt, inte av EU.

I så hög utsträckning som möjligt vill vi att arbetstiden ska kunna lösas på den enskilda arbetsplatsen. Det är inte ovanligt i många yrken, exempelvis inom vård och omsorgsyrken, att de anställda själva lägger sina veckoscheman. Om du och din arbetsgivare kommer överens om att du kan jobba lite mer under en period för att du vill jobba mindre under en annan ska ramarna och möjligheterna för detta anges i enskilda anställningsavtal. Att detaljreglera arbetstider för 240 miljoner människor som ingår i den europeiska arbetskraften var inte tanken med EU-projektet och bör heller inte bli det.

6. STREJKRÄTT I SVERIGE SKA VI SJÄLVA BESLUTA OM – INTE EU

EU-kommissionens förslag om en så kallad Monti II-förordning syftade bland annat till att klargöra hur den grundläggande rätten att vidta kollektiva stridsåtgärder stämmer överens med de ekonomiska friheterna.[12] Kommissionen ville alltså få till stånd en EU-reglering av strejkrätten. Efter grundlig analys kom både Sveriges riksdag och regering fram till att en reglering av strejkrätten på EU-nivå är oförenligt med subsidiaritetsprincipen. Efter att tolv medlemsländer sagt nej till förslaget drog EU-kommissionen tillbaka sitt omstridda förslag.

Sverige har en i huvudsak väl fungerande arbetsmarknadsmodell där staten genom lagar och regler sätter ramarna och där arbetsmarknadens parter har ett stort ansvar. Den svenska strejkrätten är skyddad i grundlagen och hur strejkrätten ska utformas bör vara upp till enskilda medlemsländer. Vår svenska arbetsmarknadsmodell bygger på en långtgående autonomi för

[11] http://www.skl.se/MediaBinaryLoader.axd?MediaArchive_FileID=2e9ae725-e730-40a0-881e-90b29880a6df&FileName=Pa-gang-inom-EU-hosten-2013.pdf
[12] http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/EU/Fakta-PM-om-EU-forslag/Monti-II-forordningen_GZ06FPM134/

arbetsmarknadens parter och fri förhandlingsrätt, där strejkrätten är en viktig del. Den relativa balans som råder på svensk arbetsmarknad bidrar till att skapa tillväxt och ekonomisk stabilitet.

Centerpartiet menar att det här är ännu ett exempel där EU-förslag går på tvärs med subsidiaritetsprincipen, att beslut ska fattas på lägsta möjliga politiska nivå, så nära medborgarna som möjligt. Vi kommer därför fortsätta vara motståndare när EU-förslag läggs fram som syftar till att lägga sig i hur de olika medlemsländerna utformar sin strejkrätt.

7. MINSKA REGELKRÅNGLET FRÅN EU

Sedan Alliansen tillträdde 2006 har vi sett stora förbättringar på regelområdet i Sverige. Företagen har sparat miljardbelopp i administrativa kostnader tack vare regelförenklingar[13]. Men vi är inte nöjda med det. Mer måste göras. Tyvärr kan vi inte göra allt arbete själva i Sverige. Mer än hälften av det regelkrångel som företagen möter kommer från EU. Därför måste vi fokusera mer på att minska regelkrånglet på EU-nivå.

EU bör arbeta med regelförbättringar och harmonisering av regler. Handel på den europeiska inre marknaden dominerar den svenska utrikeshandeln och för ett exportberoende land som Sverige är den inre marknaden mycket viktig. CPB i Nederländerna[14] har beräknat att cirka åtta procent av alla EU:s medlemsstaters export och import av varor och fem procent av deras import och export av tjänster utgör en direkt följd av förekomsten av en inre marknad i EU. Handeln inom den inre marknaden som är av så stor betydelse för Sverige och andra medlemsstater kan dessvärre begränsas på olika sätt.

Det finns inget alexanderhugg som löser regelkrånglet från EU. Snarare handlar det om att ett gediget och brett arbete måste göras där fokus ligger på de enskilda regler där det är alldeles uppenbart att EU-lagstiftning inte är den rätta lösningen. Exemplen på lagstiftning som går för långt är många och vi vill här illustrera med EU:s så kallade ”frödirektiv”.

EU-kommissionens förslag om ett ”frödirektiv” har ett gott grundsyfte.[15] Syftet är i grunden att minska antalet direktiv på samma område och fokusera lagstiftningen till ett enhetligt direktiv. Det är bra om vi kan förenkla genom att samordna alla krångliga och svåröverblickbara direktiv och regler som vi har i dag. Det är också viktigt att gynna den biologiska mångfalden, ett hållbart brukande av jorden, underlätta för småföretag och ge ökad flexibilitet.

Men de förslag kommissionen presenterat krånglar till det för många, såväl för företagare som för privatpersoner. Bland annat innebär förslaget att även småföretag och hobbyodlare i större utsträckning tvingas registrera frön och plantor och därtill måste betala en registreringsavgift.

---

[13] RiR 2012:6

[14] CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis, Straathof, B., Linders, G. J., Lejour, A. och Möhlnmann, J., *The Internal Market and the Dutch Economy – Implications for trade and economic growth,* CPB, nr. 168, 2008 s. 9.

[15] COM(2013) 262 final, 2013/0137 (COD), *Proposal for a REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL On the production and making available on the market of plant reproductive material (plant reproductive material law)*

Företagare ska kunna ägna tid åt att skapa tillväxt och nya jobb istället för att fylla i blanketter. Många regler är onödiga och dyra, både för företagen men också för samhället. Detta exempel illustrerar tydligt att EU måste minska regelkrånglet. Centerpartiet kommer i riksdag, regering och i Europaparlamentet att arbeta hårt för att minska företagens regelbörda.

AVSLUTNING

Centerpartiet har en positiv syn på EU-samarbetet. Men det är lätt att få känslan att EU-maskineriet ständigt utvecklar nya lagar och regler delvis enbart för att det är tekniskt möjligt att lägga fram ännu en lag, delvis för att rättfärdiga sin egen existens.

I själva verket anser Centerpartiet att det borde förhålla sig precis tvärtom – EU kan både bli en ännu viktigare kraft och göras mer legitimt i EU-medborgarnas ögon om samarbetet koncentrerar sig på ett mindre antal uppgifter. Och om dessa uppgifter görs riktigt bra.

För EU behöver sannerligen kraft för att genomföra en ambitiös klimat- och miljöpolitik, för att ta upp kampen mot den organiserade brottsligheten och för att återigen sätta fart på de ekonomiska hjulen i Europa. Med Centerpartiet i Europaparlamentet får du en stark röst för ett mer demokratiskt EU som gör färre saker, men som gör dem mycket bättre.